

กฎหมายว่าด้วยคำสั่งเรียก ของคณะกรรมการ ประเด็นพิจารณาและข้อสังเกต

๑. บทนำ

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาโดยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ที่ได้กำหนดให้อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล รัฐสภาในฐานะที่เป็นองค์กรในด้านนิติบัญญัติของประเทศอันประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมายการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน การให้ความเห็นชอบในเรื่องสำคัญ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์ของแผ่นดิน รวมทั้งการสรรหาแต่งตั้ง และการถอดถอนบุคคลจากตำแหน่งในองค์กรต่าง ๆ ตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายบัญญัติ

ด้วยอำนาจหน้าที่และภารกิจของรัฐสภาที่มีความหลากหลาย กว้างขวาง และสลับซับซ้อนดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมี “คณะกรรมการธิการของสภา” เพื่อมาทำหน้าที่ช่วยเหลือแบ่งเบาภาระของรัฐสภา คณะกรรมการธิการจึงถือเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่ใช้อำนาจในด้านนิติบัญญัติ ซึ่งคณะกรรมการธิการของสภาจึงมีทั้งคณะกรรมการธิการของวุฒิสภา และคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งแต่ละสภาเป็นผู้แต่งตั้ง โดยคณะกรรมการธิการจะต้องทำภารกิจตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสภา และถือเป็นกลไกที่สำคัญในกระบวนการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ โดยช่วยเสริมสร้างการทำงานของสภาให้ไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการธิการ คณะกรรมการธิการมีอำนาจออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริง หรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่นั้นได้^๑ แต่ในอดีตที่ผ่านมาคณะกรรมการธิการมักจะประสบกับปัญหาในการใช้

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕.

กฎหมายว่าด้วยคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ :
ประเด็นพิจารณาและข้อสังเกต

อำนาจดังกล่าว จนส่งผลทำให้กลไกในการช่วยเหลือกิจการของสภาพการกิจที่ได้รับมอบหมายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เช่น ปัญหาการไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามหนังสือเรียกของคณะกรรมการ^๒ ปัญหาการขาดการให้ความคุ้มครองผู้มาให้ข้อมูลกับคณะกรรมการในการปฏิบัติหน้าที่ และปัญหาเรื่องการใช้อำนาจโดยมิชอบของคณะกรรมการในการออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษา^๓ เป็นต้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงได้เพิ่มเติมหลักการในมาตรา ๑๓๕ วรรคสอง โดยบัญญัติให้คำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาของคณะกรรมการ มีผลบังคับตามที่กฎหมายบัญญัติหรือมีโทษตามกฎหมาย

จากสภาพปัญหาในการใช้อำนาจดังกล่าว รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงได้เพิ่มเติมหลักการในมาตรา ๑๓๕ วรรคสอง โดยบัญญัติให้คำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาของคณะกรรมการ มีผลบังคับตามที่กฎหมายบัญญัติหรือมีโทษตามกฎหมาย เพื่อให้การทำหน้าที่ของคณะกรรมการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น^๔ และในปัจจุบันได้มีการอนุวัติการให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าวด้วยการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๔ เป็นต้นไป ซึ่งการประกาศใช้บังคับกฎหมายดังกล่าว จะทำให้ส่งผลดีต่อการพิจารณาของคณะกรรมการ ทำให้มีประสิทธิภาพและได้รับข้อเท็จจริงที่ครบถ้วน^๕

^๒ ธงทอง จันทรางศุ, การปรับปรุงการทำงานของคณะกรรมการของสภาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น, รายงานการวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอการปฏิรูปการเมืองไทย เสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย (คปป.) (กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๓๘), หน้า ๑๙.

^๓ นรรัตน์ พิมเสน, อำนาจของคณะกรรมการในการออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำหรือเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาตามรัฐธรรมนูญฉบับใหม่, [http://www.thaindc.org/files/P21\(1\).pdf](http://www.thaindc.org/files/P21(1).pdf) (สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๔).

^๔ คณะกรรมการวิสามัญที่กเจตนาารมณัจดหมายเหตุและตรวจรายงานการประชุม สภาร่างรัฐธรรมนูญ, เจตนาารมณัจจรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๐), หน้า ๑๓๔.

^๕ โปรดดูหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔.

ดังนั้น คอลัมน์เกร็ดกฎหมายน่ารู้ฉบับนี้ จึงขอนำเสนอเรื่อง “กฎหมายว่าด้วย คำสั่งเรียกของคณะกรรมการการ : ประเด็นพิจารณาและข้อสังเกต” โดยมีเนื้อหา ประกอบด้วยสาระสำคัญของพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ และประเด็นพิจารณาและข้อสังเกตที่ เกี่ยวกับกฎหมายฉบับดังกล่าว ดังนี้

๓. สาระสำคัญของพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔

๒.๑ บทนิยามที่สำคัญ

“คณะกรรมการการ” หมายความว่า คณะกรรมการสามัญและ คณะกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา

“ประธานคณะกรรมการ” หมายความว่า ประธานคณะกรรมการ สมัญญและคณะกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา

๒.๒ หลักการทั่วไป

๒.๒.๑ สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภามีอำนาจเลือกสมาชิกของแต่ละ สภา ตั้งเป็น “คณะกรรมการสามัญ” และมีอำนาจเลือกบุคคลผู้เป็นสมาชิกหรือมิได้ เป็นสมาชิก ตั้งเป็น “คณะกรรมการวิสามัญ” เพื่อกระทำการ พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาเรื่องใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้ว รายงานต่อสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี (มาตรา ๔)

๒.๒.๒ คณะกรรมการมีอำนาจออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นในกิจการที่กระทำหรือ ในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาอยู่นั้นได้ (มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง) อย่างไรก็ตาม คำสั่งเรียกดังกล่าวมิให้ใช้บังคับกับบุคคลดังต่อไปนี้

๑) ผู้พิพากษาหรือตุลาการ ที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ในกระบวนการ วิธีพิจารณาพิพากษาอรรถคดีหรือการบริหารงานบุคคลของแต่ละศาล

๒) ผู้ตรวจการแผ่นดินหรือกรรมการในองค์กรอิสระตาม รัฐธรรมนูญ ที่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่โดยตรงในแต่ละองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญหรือตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแล้วแต่กรณี (มาตรา ๕ วรรคสอง)

นอกจากนี้ ในกรณีที่บุคคลซึ่งจะเรียกให้ส่งเอกสาร หรือเรียกมา แถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นเป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ให้ประธาน คณะกรรมการแจ้งให้รัฐมนตรีซึ่งบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้น สังกัด “ทราบและมีคำสั่ง” ให้บุคคลนั้นดำเนินการตามหนังสือเรียกของคณะกรรมการ

กฎหมายว่าด้วยคำสั่งเรียกของคณะกรรมการสิทธิการ :
ประเด็นพิจารณาและข้อสังเกต

เว้นแต่เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ให้ถือว่าเป็นเหตุยกเว้นการปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ (มาตรา ๕ วรรคสาม)

๒.๓ หลักเกณฑ์และวิธีการออกคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ

๒.๓.๑ การออกหนังสือให้ส่งเอกสาร หรือหนังสือเชิญให้มาชี้แจง (ครั้งที่ ๑)

ในการดำเนินกิจการที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวน หรือศึกษาอยู่ของคณะกรรมการเรื่องใด หากคณะกรรมการ “มีมติ” ให้เรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาให้คณะกรรมการมีหนังสือ “ขอให้บุคคลนั้นส่งเอกสาร” หรือ “เชิญบุคคลนั้นมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น” ต่อคณะกรรมการ ภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด และบุคคลที่ได้รับหนังสือดังกล่าว “ต้องจัดส่งเอกสาร” หรือ “ต้องมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นด้วยตนเอง” ต่อคณะกรรมการ “ภายในเวลาที่กำหนด” (มาตรา ๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง) เว้นแต่

หากคณะกรรมการ “มีมติ” ให้เรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาให้คณะกรรมการมีหนังสือ “ขอให้บุคคลนั้นส่งเอกสาร” หรือ “เชิญบุคคลนั้นมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น” ต่อคณะกรรมการ

๑) บุคคลนั้นมีเวลาเหลือที่จะปฏิบัติตามหนังสือไม่ถึง ๓ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ “บุคคลนั้นอาจไม่ปฏิบัติตามก็ได้” แต่ต้องมีหนังสือแจ้งเหตุดังกล่าวต่อคณะกรรมการภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือ และเมื่อคณะกรรมการได้รับหนังสือแจ้งเหตุจากบุคคลนั้นแล้ว ให้มีหนังสือขอให้บุคคลนั้นส่งเอกสารหรือเชิญบุคคลนั้นมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นต่อคณะกรรมการ ภายในเวลาที่กำหนดอีกครั้งหนึ่ง (มาตรา ๖ วรรคสาม)

๒) บุคคลที่ได้รับหนังสือขอให้ส่งเอกสาร หรือหนังสือเชิญเคยส่งเอกสาร หรือได้มาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในเรื่องเดียวกันต่อคณะกรรมการคณะอื่นแล้ว อาจอ้างเอกสาร คำแถลง หรือความเห็นของตนดังกล่าว แทนการส่งเอกสาร หรือมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น แต่ต้องมีหนังสือแจ้งต่อคณะกรรมการภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือขอให้ส่งเอกสารหรือหนังสือเชิญ (มาตรา ๖ วรรคสี่)

๓) บุคคลที่ได้รับหนังสือเชิญมาแถลงข้อเท็จจริง หรือ แสดงความเห็น มีเหตุจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ โดยอาจมี “หนังสือขอเลื่อน” หรือ “หนังสือมอบหมายให้บุคคลอื่นมาดำเนินการแทน” พร้อมชี้แจงเหตุจำเป็น อย่างชัดเจนต่อคณะกรรมการภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือเชิญ (มาตรา ๗ วรรคหนึ่ง)

๒.๓.๒ คณะกรรมการออกคำสั่งเรียก (ครั้งที่ ๒) กรณีบุคคลนั้น ไม่ปฏิบัติตามหนังสือที่ได้ส่งให้ในครั้งที่ ๑

เมื่อบุคคลที่ได้รับหนังสือขอให้ส่งเอกสาร หรือเชิญมาแถลง ข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นไม่จัดส่งเอกสาร หรือไม่มาแถลงข้อเท็จจริงหรือ แสดงความเห็น ให้คณะกรรมการ “ออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลนั้นหรือเรียก บุคคลนั้นมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความเห็นด้วยตนเอง” ต่อคณะกรรมการ โดยในการออกคำสั่งเรียกในครั้งที่ ๒ นี้ คณะกรรมการต้องมี “มติด้วยคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่” และคำสั่งเรียกต้อง ระบุเหตุแห่งการเรียก ประเด็นข้อซักถามที่เกี่ยวข้องตามสมควรและโทษของการฝ่าฝืน คำสั่งเรียกด้วย (มาตรา ๘)

๒.๔ บทยกเว้นความรับผิดของผู้ให้ถ้อยคำ หรือส่งมอบวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องต่อคณะกรรมการ หรือผู้จัดทำและเผยแพร่ รายงานการประชุม

ผู้ที่ให้ถ้อยคำ หรือส่งมอบวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง ต่อคณะกรรมการ หรือผู้จัดทำและเผยแพร่รายงานการประชุมตามข้อบังคับ การประชุมสภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี “ไม่ต้องรับผิดทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางวินัย” เนื่องจากการที่ตนเปิดเผยข้อมูล หรือให้วัตถุ เอกสาร หรือ พยานหลักฐานหรือจัดทำและเผยแพร่รายงานโดยสุจริต แล้วแต่กรณี (มาตรา ๑๑)

๒.๕ บทกำหนดโทษ

๒.๕.๑ กรรมการผู้ใด “ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด” หรือ “ปฏิบัติ หรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามพระราชบัญญัตินี้” ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปี ถึง ๑๐ ปี หรือปรับตั้งแต่ ๒,๐๐๐ บาทถึง ๒๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๒)

๒.๕.๒ ผู้ใด “ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของ คณะกรรมการที่ได้ออกในครั้งที่ ๒” (ตามข้อ ๒.๓.๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๓ เดือน หรือปรับไม่เกิน ๕,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าผู้กระทำความผิดเป็น “ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง” ของหน่วยราชการหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น “ให้ถือว่าเป็นความผิดทางวินัย” ด้วย (มาตรา ๑๓)

กฎหมายว่าด้วยคำสั่งเรียกของคณะกรรมการธิการ :
ประเด็นพิจารณาและข้อสังเกต

๒.๕.๓ ผู้ใด “ส่งเอกสารหรือแจ้งข้อความอันเป็นเท็จต่อคณะกรรมการซึ่งกระทำการตามหน้าที่” ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๒ ปี หรือปรับไม่เกิน ๔,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๔)

๒.๕.๔ ผู้ใด “กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการขัดขวางการปฏิบัติการตามหน้าที่ของคณะกรรมการ” ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา ๑๕)

๒.๖ ผู้ที่มีอำนาจกล่าวโทษเพื่อดำเนินคดี

เมื่อมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ “ประธานคณะกรรมการ” มีหนังสือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อไป (มาตรา ๑๖)

การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ ซึ่งจะถือเป็นความผิดและมีโทษตามมาตรา ๑๓ นั้น จะต้องเป็นกรณีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของ “คณะกรรมการสามัญ” และ “คณะกรรมการวิสามัญ” ของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเท่านั้น

๓. ประเด็นพิจารณาและข้อสังเกตเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔

ผู้เขียนใคร่ขอหยิบยกประเด็นและข้อสังเกตเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ เพื่อพิจารณารวม ๔ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ ซึ่งจะถือเป็นความผิดและมีโทษตามมาตรา ๑๓ นั้น จะต้องเป็นกรณีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของ “คณะกรรมการสามัญ”^๖ และ “คณะกรรมการวิสามัญ”^๗ ของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเท่านั้น ไม่รวมถึงการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของ “คณะอนุกรรมการ” ในคณะกรรมการสามัญหรือคณะกรรมการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

^๖ คณะกรรมการสามัญ คือ คณะบุคคลที่สภาเลือกและแต่งตั้งขึ้นจากบุคคลผู้เป็นสมาชิกของสภาเท่านั้น (โปรดดู ข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘๒ และ ข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๗๗.)

^๗ คณะกรรมการวิสามัญ คือ กรรมการที่สภาแต่งตั้งจากบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสภานั้น มีจำนวนตามที่ประชุมสภากำหนดเป็นคณะกรรมการ สภาจะตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้นในกรณีที่สภาพิจารณาเห็นว่ามิได้มีเหตุผลและความจำเป็นในกิจการของสภา ซึ่งไม่อยู่ในขอบข่ายความรับผิดชอบของคณะกรรมการสามัญประจำสภาหรืออยู่ในข่ายความรับผิดชอบของคณะกรรมการสามัญประจำสภาหลายคณะ.

นอกจากนี้ ยังไม่รวมถึงการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของ คณะกรรมการดังต่อไปนี้

(๑) “คณะกรรมการร่วมกัน” ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาแต่งตั้งขึ้น จากบุคคลซึ่งเป็นหรือมิได้เป็นสมาชิกแห่งสถานนั้น ๆ มีจำนวนเท่ากันตามที่สภาผู้แทน ราษฎรกำหนดประกอบเป็นคณะกรรมการร่วมกันเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่วุฒิสภาแก้ไขเพิ่มเติมและสภาผู้แทนราษฎร ไม่เห็นชอบด้วยกับการแก้ไขเพิ่มเติมของวุฒิสภา^๘ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการร่วมกัน มีอำนาจเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดง ความคิดเห็นในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติได้ และเอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๐ นั้น ให้คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำการหน้าที่กรรมการร่วมกันนี้ด้วย^๙

(๒) “คณะกรรมการที่วุฒิสภาแต่งตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๑” ซึ่ง คณะกรรมการประเภทนี้มีเฉพาะในวุฒิสภาเท่านั้น จะเกิดขึ้นเมื่อมีกรณีที่วุฒิสภา จะต้องพิจารณาให้บุคคลดำรงตำแหน่งใดตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ เพื่อทำหน้าที่ ตรวจสอบประวัติและความประพฤติบุคคลผู้ที่จะดำรงตำแหน่งดังกล่าว ทั้งนี้ มีข้อสังเกต ว่ารัฐธรรมนูญไม่ได้บัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการประเภทนี้ ในการเรียกเอกสาร จากบุคคลใดหรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการ ที่กระทำหรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาไว้อย่างชัดเจนเช่นเดียวกับ มาตรา ๑๓๕ และมาตรา ๑๔๗ อีกทั้งเอกสิทธิ์ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๐ นั้น ไม่คุ้มครองถึงบุคคลผู้กระทำการหน้าที่กรรมการประเภทนี้ด้วย^{๑๐}

ประเด็นที่ ๒ ตามมาตรา ๕ วรรคสาม ได้กำหนดให้ ในกรณีที่บุคคลซึ่งจะ เรียกให้ส่งเอกสาร หรือเรียกมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นเป็น “ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง” ของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการ ส่วนท้องถิ่น ให้ประธานคณะกรรมการแจ้งให้ “รัฐมนตรี” ซึ่งบังคับบัญชาหรือกำกับ ดูแลหน่วยงานที่บุคคลนั้นสังกัด “ทราบและมีคำสั่งให้บุคคลนั้นดำเนินการตาม หนังสือเรียกของคณะกรรมการ” เว้นแต่เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย หรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ให้ถือว่าเป็นเหตุยกเว้นการปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของ คณะกรรมการ

มีประเด็นที่น่าพิจารณาว่า ในกรณีที่คณะกรรมการได้ออกคำสั่งเรียกเอกสาร จากข้าราชการ หรือเรียกข้าราชการมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นโดยประธาน คณะกรรมการได้แจ้งให้รัฐมนตรีซึ่งบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลหน่วยงาน

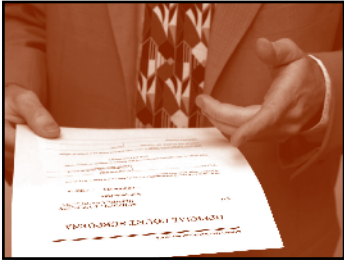
^๘ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๔๗ (๓).

^๙ เรื่องเดียวกัน, มาตรา ๑๔๗ วรรคสอง.

^{๑๐} นรรัตน์ พิมเสน, เรื่องเดียวกัน.

กฎหมายว่าด้วยคำสั่งเรียกของคณะกรรมการสิทธิการ :
ประเด็นพิจารณาและข้อสังเกต

ที่ข้าราชการนั้นสังกัด “ทราบ” แล้ว และข้าราชการก็พร้อมที่จะส่งเอกสารหรือมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น แต่รัฐมนตรี “ไม่ได้มีคำสั่ง” หรือ “เพิกเฉยไม่สั่ง” หรือ “สั่งไม่ให้ข้าราชการผู้นั้น” ดำเนินการตามหนังสือเรียกของคณะกรรมการ โดยมีใช้เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญของแผ่นดิน ส่งผลทำให้ข้าราชการไม่ส่งเอกสารหรือไม่มาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นดังกล่าว จะถือว่า “ข้าราชการผู้นั้น” ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการซึ่งต้องรับโทษตามมาตรา ๑๓ หรือไม่ และจะถือว่า “รัฐมนตรี” กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการขัดขวางการปฏิบัติการตามหน้าที่ของคณะกรรมการ ซึ่งต้องรับโทษตามมาตรา ๑๕ หรือไม่

“ข้าราชการ” จะถือว่าเป็นผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการและต้องรับโทษตามมาตรา ๑๓ หรือไม่ จะต้องพิจารณาถึง “เจตนา” เป็นสำคัญ ซึ่งในกรณีนี้น่าจะถือว่า “ไม่มีเจตนาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ”

ประเด็นที่หยิบยกขึ้นมาพิจารณานี้ แม้ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาจะไม่ค่อยเกิดขึ้น แต่ก็ไม่ว่าจะกล่าวได้ว่าจะไม่เกิดขึ้นเลยในอนาคตซึ่งในสถานการณ์เช่นนี้ย่อมเป็นที่ลำบากใจของข้าราชการมีขึ้นน้อยและหากจะชี้แจงเหตุผลต่อคณะกรรมการก็อาจสร้างความไม่พอใจแก่รัฐมนตรีเจ้าสังกัดได้ ดังนั้น หากกรณี ดังกล่าวเกิดขึ้นและข้อเท็จจริงปรากฏชัดเจนว่าการที่ข้าราชการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ สืบเนื่องมาจากรัฐมนตรี “ไม่ได้มีคำสั่ง” หรือ “เพิกเฉยไม่สั่ง” โดยมีเจตนาที่จะมิให้มีการดำเนินการตามหนังสือเรียกของคณะกรรมการ หรือ “สั่งไม่ให้ข้าราชการผู้นั้น” ดำเนินการตามหนังสือเรียกของคณะกรรมการแล้ว ผู้เขียนมีความเห็นว่าน่าจะถือว่า “รัฐมนตรี” กระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการขัดขวางการปฏิบัติการตามหน้าที่ของคณะกรรมการ ซึ่งต้องรับโทษตามมาตรา ๑๕ ส่วน “ข้าราชการ” จะถือว่าเป็นผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการและต้องรับโทษตามมาตรา ๑๓ หรือไม่ จะต้องพิจารณาถึง “เจตนา” เป็นสำคัญ ซึ่งในกรณีนี้น่าจะถือว่า “ไม่มีเจตนาฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ”

ประเด็นที่ ๓ กรณีที่กรรมการซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภา “ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด” หรือ “ปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามพระราชบัญญัติ” อันเป็นความผิดตามมาตรา ๑๒ นั้น การกระทำความผิดด้วยกันนี้จะถือเป็น “คดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” ซึ่งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่ง

ทางการเมืองมีอำนาจพิจารณาพิพากษา ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗๕ วรรคหนึ่ง^{๑๑} อีกหรือไม่

ประเด็นดังกล่าวนี้ ในชั้นการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของ คณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ของวุฒิสภา ได้มีการเชิญ ผู้ซึ่งเป็นกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวในชั้นการพิจารณา ของสภาผู้แทน มาชี้แจงและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าวนี้ โดยผู้ชี้แจง มีความเห็นว่าการกระทำดังกล่าวถือเป็นความผิดเฉพาะตามพระราชบัญญัตินี้เท่านั้น **“ไม่ถือเป็นคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง”**^{๑๒} อย่างไรก็ตาม ด้วยความเคารพ ต่อความเห็นดังกล่าว ผู้เขียนมีความเห็นว่า **“น่าจะถือเป็นคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง”** ด้วย เนื่องจากการที่กรรมาธิการซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา **“ปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตาม พระราชบัญญัตินี้”** ย่อมอยู่ในความหมาย **“การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น”** ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗๕ วรรคหนึ่ง แล้ว ทั้งนี้ เพราะการกระทำที่ถือเป็น **“การปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามพระราชบัญญัตินี้”** หรือ **“การทุจริตต่อหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗๕ วรรคหนึ่ง”** ย่อมมีลักษณะเป็น **“การใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบ สำหรับตนเองหรือผู้อื่น”** เช่นเดียวกัน^{๑๓}

ดังนั้น กรณีที่กรรมาธิการซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิก วุฒิสภา **“ปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามพระราชบัญญัตินี้”** นอกจากจะถือเป็นความผิดตามมาตรา ๑๒ แล้ว **“น่าจะถือเป็นคดีอาญาผู้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง”** ซึ่งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษา ตามรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๗๕ วรรคหนึ่ง อีกด้วย

ประเด็นที่ ๔ ในกรณีมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ มาตรา ๑๖ ได้กำหนดให้ **“ประธานคณะกรรมการ”** มีหนังสือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินคดีต่อไป ดังนั้น จึงมีประเด็นที่น่าพิจารณาว่า ในกรณีที่ประชาชนได้รับความเสียหายจากการที่กรรมาธิการผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต

^{๑๑} มาตรา ๒๗๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า **“ในกรณีที่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภาหรือข้าราชการการเมืองอื่น ถูกกล่าวหาว่าร้ายรอยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่นให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีอำนาจพิจารณาพิพากษา”**.

^{๑๒} บันทึกการประชุมคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา พ.ศ. วุฒิสภา ครั้งที่ ๒ วันอังคารที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔.

^{๑๓} โปรดดู บทนิยามคำว่า **“โดยทุจริต”** ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ และบทนิยามคำว่า **“ทุจริตต่อหน้าที่”** ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ และพระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓.

กฎหมายว่าด้วยคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ :
ประเด็นพิจารณาและข้อสังเกต

ตามพระราชบัญญัตินี้ อันเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ “ประชาชนผู้ได้รับความเสียหาย” จากการกระทำของกรรมการดังกล่าวจะมีสิทธิร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีด้วยตนเองได้หรือไม่เพียงใด

ประเด็นดังกล่าว ผู้เขียนมีความเห็นว่า การกำหนดให้ “ประธานคณะกรรมการ” มีหนังสือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีในกรณีมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ มิใช่การบัญญัติกฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิการดำเนินคดีหรือการฟ้องคดีของประชาชนในกรณีได้รับความเสียหายจากการที่กรรมการผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามพระราชบัญญัตินี้ แต่บทบัญญัติดังกล่าวน่าจะเป็นเพียงการกำหนดตัวบุคคลที่ถือว่าเป็นผู้เสียหายตามกฎหมายหรือกำหนดตัวบุคคลผู้มีสิทธิดำเนินคดี ให้มีความชัดเจนเท่านั้น กล่าวคือ หากมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ก็ให้ “ประธานคณะกรรมการ” ในฐานะที่เป็นผู้แทนของคณะกรรมการ มีหน้าที่กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อไป

สิทธิการฟ้องคดีหรือสิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนดังกล่าวเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญซึ่งกฎหมายจะไปจำกัดสิทธิดังกล่าวไม่ได้

ทั้งนี้ หากพิจารณาคำปรารถนาในส่วนบทบัญญัติจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญของพระราชบัญญัตินี้ จะเห็นว่าไม่มีการอ้างบทบัญญัติรัฐธรรมนูญมาตรา ๔๐ เกี่ยวกับสิทธิในกระบวนการยุติธรรม เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๙ ซึ่งบัญญัติให้การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและกฎหมายนี้ต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายไว้ด้วย แต่ประการใด ประกอบกับสิทธิการฟ้องคดีหรือสิทธิเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชนดังกล่าวเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญซึ่งกฎหมายจะไปจำกัดสิทธิดังกล่าวไม่ได้ ดังนั้น หากจะถือว่าการกำหนดให้ “ประธานคณะกรรมการ” มีหนังสือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีในกรณีมีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นการบัญญัติกฎหมายในลักษณะจำกัดสิทธิการดำเนินคดีหรือการฟ้องคดีของประชาชน และส่งผลทำให้ประชาชนผู้ได้รับความเสียหายจากการที่กรรมการผู้ใดปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่มีสิทธิร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนเพื่อ ดำเนินคดีด้วยตนเองได้แล้ว น่าจะถือว่าบทบัญญัติมาตรา ๑๖ ดังกล่าว เป็นบทบัญญัติ ที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญและเป็นอันใช้บังคับมิได้

ดังนั้น ในกรณีที่ประชาชนได้รับความเสียหายจากการที่กรรมการผู้ใด ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามพระราชบัญญัตินี้ อันเป็นการกระทำความผิดตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัตินี้ “ประชาชน ผู้ได้รับความเสียหาย” จากการกระทำของกรรมการดังกล่าวจึงน่าจะมีสิทธิ ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีด้วยตนเองได้ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ “มิได้” บัญญัติให้ “ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม พระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา”^{๑๔} ดังนั้น ประชาชนผู้ได้รับความเสียหาย ในกรณีดังกล่าว จึงไม่สามารถร้องทุกข์ หรือกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อกรรมการในความผิดฐาน “เจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือปฏิบัติ หรือละเว้น การปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ได้อีก

อนึ่ง หากถือว่า กรณีที่ “กรรมการผู้ใดปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ โดยทุจริตตามพระราชบัญญัตินี้” เป็น “คดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง” แล้ว ประชาชนผู้ได้รับความเสียหายก็สามารถกล่าวหาต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เพื่อให้ดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ส่งไปยังศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๕ วรรคสาม ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ หมวด ๖ การดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่ง ทางการเมืองตามมาตรา ๒๗๕ ของรัฐธรรมนูญได้ อีกช่องทางหนึ่งด้วย

๕. บทสรุป

จากสภาพปัญหาและอุปสรรคในการไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐ ในการดำเนินการตามหนังสือเรียกของคณะกรรมการ ปปัญหาการขาดการให้ความคุ้มครองผู้มาให้ข้อมูลกับคณะกรรมการในการปฏิบัติหน้าที่ และปัญหาเรื่องการใช้อำนาจโดยมิชอบของคณะกรรมการในการออกคำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด

^{๑๔} เดิมร่างพระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ซึ่งเสนอโดย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้กำหนดให้ “ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวล กฎหมายอาญา” แต่ในชั้นการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยตัดความดังกล่าวออก.

กฎหมายว่าด้วยคำสั่งเรียกของคณะกรรมการ :
ประเด็นพิจารณาและข้อสังเกต

หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในกิจการที่กระทำ หรือในเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษา ในอดีตที่ผ่านมา ปัจจุบันรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๓๕ วรรคสอง ประกอบกับ พระราชบัญญัติคำสั่งเรียกของคณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๔ จึงได้วางหลักการเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวโดยกำหนดให้ คำสั่งเรียกเอกสารจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็น ในกิจการที่กระทำหรือเรื่องที่พิจารณาสอบสวนหรือศึกษาของคณะกรรมการ “มีผล บังคับในลักษณะเป็นโทษอาญาตามที่กฎหมายบัญญัติ” กำหนดบทยกเว้นความรับผิดชอบ ของผู้ให้ถ้อยคำ หรือส่งมอบวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องต่อ คณะกรรมการ หรือผู้จัดทำและเผยแพร่รายงานการประชุมตามข้อบังคับการประชุม สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี โดย “ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางวินัย” เนื่องจากการที่ตนเปิดเผยข้อมูล หรือให้วัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐาน หรือจัดทำและเผยแพร่รายงานโดยสุจริต แล้วแต่กรณี รวมทั้งการกำหนดบทลงโทษแก่ กรรมการผู้ซึ่ง “ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหาย แก่ผู้หนึ่งผู้ใด” หรือ “ปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริตตามพระราชบัญญัติ นี้” ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การทำหน้าที่ของคณะกรรมการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กำหนดบทยกเว้นความรับผิดชอบของผู้ให้ถ้อยคำ หรือส่งมอบวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่น ที่เกี่ยวข้องต่อคณะกรรมการ หรือผู้จัดทำและ เผยแพร่รายงานการประชุมตามข้อบังคับการประชุม สภาผู้แทนราษฎร หรือวุฒิสภา แล้วแต่กรณี

อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติของกฎหมายฉบับดังกล่าวยังมีบางประเด็นที่ผู้เขียน ได้หยิบยกขึ้นมาพิจารณาและตั้งข้อสังเกตไว้ในเบื้องต้น ซึ่งอาจจะทำให้การบังคับใช้ มีความไม่ชัดเจนได้ สมควรที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องพิจารณาเพื่อหาแนวทางในการ บังคับใช้กฎหมายดังกล่าวให้มีความเหมาะสมและมีความชัดเจนต่อไป ทั้งนี้ เพื่อให้ คณะกรรมการเป็นกลไกของสภาที่ได้รับทราบข้อมูลที่ถูกต้องเหมาะสมเพื่อประกอบ การวินิจฉัยลงมติในปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนสามารถติดตามผลการบริหารราชการแผ่นดิน ของฝ่ายบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นเครื่องมือของสภาที่จะได้รับทราบปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชน โดยผ่านคณะกรรมการชุดต่าง ๆ นั้น สมดังเจตนารมณ์ ของรัฐธรรมนูญต่อไป ๑